O R Z E C Z N I C T W O
TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO
ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B **Warszawa, dnia 27 listopada 2017 r.** **Pozycja 259**

POSTANOWIENIE
z dnia 26 października 2017 r.
Sygn. akt Ts 198/16

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Zbigniew Jędrzejewski,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej G.M. w sprawie zgodności:

art. 77 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz. U. z 2016 r. poz. 790, ze zm.) z art. 64 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

nadać skardze konstytucyjnej dalszy bieg.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 13 września 2016 r. (data nadania), sporządzonej przez pełnomocnika, G.M. (dalej: skarżąca) zarzuciła, że art. 77 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz. U. z 2016 r. poz. 790, ze zm.; dalej: ustawa o księgach wieczystych i hipotece) jest niezgodny z art. 64 ust. 2 Konstytucji.

Skarga konstytucyjna została wniesiona w związku z następującą sprawą. 15 listopada 2000 r. córka skarżącej K.M. zawarła z Bankiem S.A. (dalej: Bank) umowę o kredyt w wysokości 125.000,00 zł. W celu zabezpieczenia spłaty kredytu wraz z należnymi odsetkami na zabudowanej nieruchomości – stanowiącej własność skarżącej – została ustanowiona hipoteka. W piśmie z listopada 2001 r. Bank wypowiedział umowę kredytu. W marcu 2002 r. Bank wystawił przeciwko córce skarżącej bankowy tytuł egzekucyjny, określający wysokość jej zobowiązania w dniu wystawienia tytułu na 125.000,00 zł należności głównej wraz z odsetkami. Z uwagi na przedawnienie roszczenia K.M. z tytułu umowy kredytu Sąd Okręgowy w B. wyrokiem zaocznym z lipca 2014 r., utrzymanym w mocy wyrokiem z listopada 2014 r., pozbawił wykonalności tytuł wykonawczy w postaci wystawionego w marcu 2002 r. przez Bank S.A. bankowego tytułu egzekucyjnego.

W listopadzie 2002 r. Sąd Okręgowy w B. wydał nakaz zapłaty, w którym nakazał skarżącej, aby zapłaciła na rzecz Banku S.A. w K. 125.000,00 zł wraz z odsetkami. Nakaz ten został utrzymany w mocy prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w B. z maja 2003 r. po czym zaopatrzony został w klauzulę wykonalności. W lutym 2005 r. Bank złożył wniosek o wszczęcie egzekucji przeciwko skarżącej. Postępowanie toczące się na skutek tego wniosku zostało umorzone postanowieniem komornika z października 2014 r. W październiku 2014 r.

Bank złożył przeciwko skarżącej wniosek o wszczęcie egzekucji z nieruchomości. Postępowanie toczy się w sprawie.

Skarżąca wniosła o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci wydanego przeciwko niej w listopadzie 2002 r. nakazu zapłaty. Sąd Okręgowy wyrokiem z lipca 2015 r. pozbawił nakaz zapłaty wykonalności w części dotyczącej kwoty skapitalizowanych odsetek i odsetek od kwoty głównej, a w pozostałej części powództwo oddalił. Wyrokiem z lutego 2016 r. Sąd Apelacyjny w K. oddalił apelację skarżącej (wyrok doręczono skarżącej dnia 8 kwietnia 2016 r.).

Na wniosek skarżącej Sąd Rejonowy w B. postanowieniem z sierpnia 2016 r. ustanowił dla skarżącej pełnomocnika z urzędu, którego imiennie wyznaczyła Okręgowa Rada Adwokacka w B. Informację o wyznaczeniu pełnomocnik skarżącej otrzymał 22 sierpnia 2016 r.

Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 22 lutego 2017 r. pełnomocnik skarżącej został wezwany do uzupełnienia braków formalnych skargi konstytucyjnej, przez wyjaśnienie, jakie wolności i prawa skarżącej, wyrażone w art. 64 Konstytucji, zostały naruszone przez art. 77 ustawy o księgach wieczystych i hipotece oraz do wskazania sposobu naruszenia tych wolności i praw. W piśmie z 6 marca 2017 r. pełnomocnik skarżącej odniósł się do powyższego zarządzenia.

Pismem z 9 października 2017 r. (data nadania) skarżąca wniosła o wstrzymanie wykonalności nakazu zapłaty z listopada 2002 r. z uwagi na to, że jego wykonanie może wywołać nieodwracalne skutki, wiążące się z dużym uszczerbkiem dla skarżącej.

Postanowieniem tymczasowym z 18 października 2017 r. Trybunał Konstytucyjny wstrzymał wykonanie nakazu zapłaty z listopada 2002 r.

Zarzut skarżącej sprowadza się do stwierdzenia, że art. 77 ustawy o księgach wieczystych i hipotece uniemożliwia skarżącej – jako właścicielowi nieruchomości objętej hipoteką, który jednocześnie nie jest dłużnikiem osobistym – podniesienie zarzutu przedawnienia, przez co narusza prawo skarżącej do ochrony jej własności.

Uzasadniając swoje stanowisko skarżąca stwierdza, że zakwestionowany przepis narusza jej prawo do ochrony własności, ponieważ umożliwia prowadzenie egzekucji z nieruchomości będącej jej własnością w sytuacji, gdy roszczenie wierzyciela uległo przedawnieniu. Zdaniem skarżącej zaskarżony przepis sprawia, że jej własność nie jest chroniona, chociaż wierzyciel nie podjął w odpowiednim terminie działań zmierzających do wyegzekwowania przysługujących mu roszczeń. Tym samym – według skarżącej – ograniczenie przysługującego jej prawa do ochrony własności nie znajduje usprawiedliwienia w art. 31 ust. 3 Konstytucji, ponieważ nie można temu prawu skutecznie przeciwstawić prawa wierzyciela do egzekwowania przysługujących mu roszczeń, skoro wierzyciel przez długi okres nie wykazuje zainteresowania ich egzekwowaniem.

Zdaniem skarżącej art. 77 ustawy o księgach wieczystych i hipotece w zestawieniu z art. 73 tej ustawy stanowi „podstawę podziału właścicieli niebędących dłużnikami osobistymi na dwie grupy podmiotów podobnych w zależności od zarzutów przeciwko wierzycielowi, które przysługują dłużnikowi osobistemu (zarzut przedawnienia i wszelkie inne zarzuty)”.

Zróżnicowanie to prowadzi – w opinii skarżącej – do naruszenia wynikającego z art. 64 ust. 2 prawa do równej ochrony prawnej jej własności.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 13 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym oraz ustawę o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego (Dz. U. poz. 2074), do postępowań przed

Trybunałem Konstytucyjnym wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: u.o.t.p. TK) stosuje się przepisy tej ustawy. Skoro postępowanie zainicjowane rozpatrywaną skargą nie zostało zakończone przed 3 stycznia 2017 r., tj. dniem wejścia w życie u.o.t.p. TK, to zarówno wstępne, jak i merytoryczne rozpoznanie tej skargi określają przepisy u.o.t.p. TK.

Zgodnie z art. 61 ust. 1 u.o.t.p. TK skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygnięcia. Trybunał wydaje postanowienie o nadaniu skardze konstytucyjnej dalszego biegu, gdy spełnia ona wymagania przewidziane w ustawie oraz nie zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 61 ust. 4 pkt 3 ustawy o TK.

W ocenie Trybunału skarga spełnia wymogi formalne wynikające z art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz z przepisów u.o.t.p. TK.

Jak ustalił Trybunał skargę w imieniu skarżącej wniósł adwokat z urzędu, ustanowiony postanowieniem Sądu Rejonowego w B. z sierpnia 2016 r., wyznaczony następnie przez Okręgową Radę Adwokacką w B. Skarżąca wyczerpała przysługującą jej drogę prawną ponieważ od wyroku Sądu Apelacyjnego w K. z lutego 2016 r. nie przysługują żadne zwyczajne środki zaskarżenia. Trybunał stwierdza też, że skarżąca dochowała trzymiesięcznego terminu do wniesienia skargi konstytucyjnej przewidzianego w art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK. Wyrok Sądu Apelacyjnego został doręczony skarżącej w dniu 8 kwietnia 2016 r., a dnia 15 czerwca 2016 r. skarżąca wystąpiła do Sądu Rejonowego w B. z wnioskiem o wyznaczenie pełnomocnika z urzędu do sporządzenia skargi konstytucyjnej. Informację o wyznaczeniu przez Okręgową Radę Adwokacką pełnomocnik skarżącej otrzymał 22 sierpnia 2016 r. Z tego powodu w okresie od 15 czerwca do 22 sierpnia bieg terminu do wniesienia skargi uległ zawieszeniu. Skargę wniesiono 13 września 2016 r. (data nadania).

Skarżąca prawidłowo określiła przedmiot kontroli (art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p. TK), wskazała, które przysługujące jej konstytucyjne prawa i w jaki sposób zostały – jej zdaniem – naruszone (art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p. TK), a także należycie uzasadniła sformułowane w skardze zarzuty (art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p. TK).

Tym samym należy przyjąć, że skarżąca wypełniła obowiązki wynikające z art. 53 u.o.t.p. TK, co uzasadnia nadanie analizowanej skardze konstytucyjnej dalszego biegu.